
Hajdani vármegyéink

UDVARHELYSZÉK

Udvarhelyszék székely anyaszéknek neveztetik azért, mert régen-
te a székelyek főkapitánya legtöbbször itten lakott, itt tartattak a
székely nemzeti gyűlések, s a perek az egész Székelyföldről ide fel-
lebbztettek. Udvarhelyszék áll Udvarhely anya-, s Keresztúr- és Ba-
dorcz fiszékekből.^x

Udvarhelyszék felülete hegyes, kevés térhellyel, keleti és
északkeleti oldalán roppant havasok és ezekből kinyúló rengeteg er-
dősegek borítják. E havasok zömét a Hargita alkotja. Ezen hegység-
gek közé öt folyam völgye s azok számos mellék csermelyeinek völ-
gyei nyomulnak be. Ezen folyamok közül kettő, a Kis- és Nagy-Kü-
küllő a Marosba, három, a két Homorod és a Vargyas az Oltba ömle-
nek.

E folyamok területei, és mellékfolyóinak völgyületei termékenyek,
de a többi hegyes és oldalos helyei vizenyős sárga agyagtalajúak,
mely csak gyakori trágyázás és szorgalmas művelés, háromszori szán-
tás mellett terem, de ekkor búzát, rozsot, sőt tengerit is dúsan
tenyészt, kivéve a havasalji néhány falut, hol leginkább rozsot
és zabot termelnek. Déli része néhány falujában szőlő is van, de
az sem ad valami híres bort; ellenben gyümölcs mindenütt nagy
mennyiségben terem.

Földművelés mellett a marhatenyésztés is nagyban űzetik, mi-
re terjedelmes havasi legelők nagyon alkalmasok. A havasalji fa-
lak deszka-, zsendelymetszéssel és kereskedéssel, a Homorod men-
ti néhány falu mészégetéssel és szűthordással nagy kereskedést
űznek. Némely más faluk más kézműiparral pótolják hiányaikat.

(Orbán Balázs: A Székelyföld leírása,

c. műve alapján)

^x Területe kb. a mai Hargitha megye nyugati felével azonos.